

Norsk Lovtidende.

Udgiven efter offentlig foranstaltning

ifølge lov af 1ste april 1876.

No. 9

Udgivet 29de mars.

1906

LOV

om mandtal og stortingsvalg.

29 mars.
No. 1.

Vi Haakon, Norges konge, gjør vitterligt:

At Os er bleven forelagt det nu forsamlede, ordentlige stortings beslutning af 17de mars dette aar, saalydende:

Første kapitel.

Om mandtallet.

§ 1. Mandtal over dem, som har stemmeret efter grundloven, skal i valgsoget føres for kjøbstad af magistraten, for herrer af lensmanden. For ladested med særskilt bystyre føres mandtallet af magistraten, om han bor paa stedet, men ellers af lensmanden.

Er et valgsoget delt i eller mellem flere lensmandsdistrikter, skal særskilt mandtal føres for hvert af de stykker, valgsoget saaledes er delt i.

Vedkommende departement giver de fornødne forskrifter om mandtallets indretning.

§ 2. Mandtal istandbringes de aar, stortingsvalg holdes. Til grund lægges mandtallet fra forrige valg. I mandtallet indføres alle de, som er bosatte i valgsoget og har stemmeret efter grundlovens § 50, medmindre de har tabt stemmeretten efter grundlovens § 53. Ligeledes indføres de, som senest paa den fastsatte valgdag kommer til at fylde det 25de aar og da vil have været bosatte her i landet i 5 aar, saafremt de besidder stemmeretsvilkårene forøvrigt. De, hvis stemmeret er suspenderet, indføres med anmerkning om suspensionen og om grunden til denne.

29 mars. Den, som i valgaaret flytter fra et valgsgogn til et andet, No. 1. indføres i mandtallet paa det sted, hvor han er bosat den 1ste juni.

§ 3. Inden den 42de dag før valgtinget skal mandtalsføreren have sat op et udkast til mandtal og en liste over dem, som han ikke har fundet at kunne indføre, forudsat, at han har været i tvil om deres ret, eller de selv har krævet sig indført.

En mandtalsnævnd, bestaaende af mandtalsføreren og mindst 2 andre mænd, som formandskabet vælger mellem sine egne medlemmer, skal i tiden mellem den 42de og den 32te dag før valgtinget gennemgaa mandtalsudkastet og den nævnte liste. Er kjøbstad delt i flere valgsgogne, bør der i nævnden for hvert valgsgogn saavidt muligt indvælges mænd, som er bosatte i dette. I det tilfælde, som § 1, andet led nævner, skal hver af mandtalsførerne deltage i nævnden, forsaavidt vedkommer hans eget distrikt. Nævnden vælger selv sin formand. Dens vedtag fattes ved stemmeflerhed. Er stemmerne lige, gjør formandens stemme udslaget. Vedtagene indføres i en bog, som er godkjendt af amtmanden.

Mandtalsføreren skal uopholdelig sende den, som selv har krævet sig indført i mandtallet, men som nævnden ikke har fundet at kunne indføre, underretning om nævndens vedtag og om grunden til dette. Saadan underretning bør han ogsaa saavidt muligt sende hver den, som stod i forrige mandtal, men som nævnden ikke har indført i det nye.

§ 4. Senest den 32te dag før valgtinget skal mandtalsføreren udlægge eksemplarer af det mandtal, som nævnden har udarbejdet, paa steder, som herredsstyret paa landet og formandskabet i byerne vælger. Tiden og stedet for udlæggelsen skal mandtalsføreren betimelig kundgjøre med opfordring til enhver om at klage, dersom han maatte finde, at han selv eller nogen anden med urette er indført, udeladt eller indført med eller uden anmerkning om suspension. Kundgjørelsen skal desuden gjøre rede for den lovbefalede maade at klage paa (§ 6) og for stedet hvor og dagen og klokkeslettet, naar klage senest maa være indgivet.

§ 5. Naar mandtallet er udlagt, kan ingen indføres i dette uden efter kjendelse, som valgstyret afsiger (§ 7) enten i henhold til klage, som i tide (§ 6) er indgivet, eller paa grund af opdaget feil.

Om udslettelse af mandtallet og om tilføielse og slettelse af anmerkning om suspension gjælder samme regel. Dog kan valgstyret ogsaa uden klage afsige kjendelse herom paa grund af indtraadt forandring i nogens stemmeretsvilkaar.

Urigtige kjendelser, som kan have havt indflydelse paa 29 mars-valget, eller som er indankede for stortinget, omgjøres af dette. No. 1. Andre forandringer i mandtallet kan stortinget ikke gjøre.

§ 6. Klager over mandtallets indhold maa være indgivne til valgstyret før kl. 8 den 14de kveld før valget. De skal være skriftlige og nævne de grunde, som de er byggede paa. En liste over dem, som klagerne vedkommer, skal udlægges straks efter fristens udløb paa de steder, hvor mandtallet har været udlagt.

Er indsigelse fremkommet mod nogens stemmeret, skal mandtalsføreren uopholdelig give ham underretning derom. Saadan underretning skal han ogsaa saavidt muligt give, om han efter mandtallets udlæggelse faar rede paa saadanne omstændigheder, som han maa tro vil føre til nogens udslettelse af mandtallet eller til anmerkning om suspension.

§ 7. En af de 7 sidste dage før valget skal valgstyret (§ 8) komme sammen til afsigelse af kjendelser efter § 5. Tiden og stedet for mødet, som er offentligt, maa i forveien være kundgjort. Under mødet har den, om hvis stemmeret der handles, og den, som har klaget, ret til selv og ved fuldmægtig at udtale sig og føre sine bevis.

Andet kapitel.

Om valget.

§ 8. Valgstyret skal for hvert valgsgogn bestaa af mandtalsføreren — mandtalsførerne — og valgsgognets formænd.

Er mandtalsføreren distrikt delt i eller mellem flere valgsgogne, bestemmer han med amtmændens samtykke, i hvilken udstrækning han skal deltage i de forskjellige valgstyrrer. Amtmanden kan beskikke en anden til som sættemandtalsfører at tjenestgjøre i valgsgogn, hvor den sedvanlige mandtalsfører ikke selv kan gjøre tjeneste.

Er kjøbstad delt i flere valgsgogne, skal formandskabet til medlemmer af hvert valgstyre opnævne saa mange af sine medlemmer, som det finder hensigtsmæssigt, og saavidt muligt saadanne, som er bosatte inden vedkommende valgsgogn.

Valgstyret vælger selv sin formand. Det er beslutningsdygtigt, naar to trediedele af dets medlemmer er tilstede. I det tilfælde, som § 7 nævner, bør mandtalsføreren altid være med.

§ 9. For valgkreds, som bestaar af to eller flere valgsgogne, skal amtmanden efter at have indhentet udtalelse fra herreds- eller bystyrrerne i kredsen i betimelig tid fastsætte en dag, da der skal holdes valg i alle kredsens valgsgogne; om berømmelsen giver han alle valgstyrrer underretning.

29 mars. Ligger de valgsogne, hvoraf en kjøbstadskreds bestaar, No. 1. ikke alle inden samme amt, fastsættes valgdagen af amtmanden i det amt, hvortil det i ordenen først opførte valgsogn hører.

Bestaar valgkredsen af et eneste valgsogn, skal valgstyret selv fastsætte valgdagen.

Valgdagen skal være senest 6 uger, men ikke over 10 uger, før det første ordentlige storting i hver valgomgang træder sammen.

Valgtingene holdes i passende lokaler, som herredsstyret paa landet og formandskabet i byerne vælger; i mangel af andet tjenligt lokale holdes tinget i kirke.

Valgstyret skal give en foreløbig kundgjørelse om valgdagen med et varsel paa mindst 4 maaneder. Mandtalsføreren sørger for, at valgstyret betimelig træder sammen.

§ 10. Hvor valgstyret finder det nødvendigt, forat stemmegivningen skal kunne tilendebringes paa én dag, eller paakrævet til lettelse for vælgerne, kan det fastsætte, at der skal holdes valgting til stemmegivning samtidig paa flere steder, paa hvert sted for en vis del af mandtallet.

§ 11. I betimelig tid indkalder valgstyret de stemmeberettigede til valgtinget.

Indkaldelsen skal gjøre rede for, naar og hvor valgtinget holdes, og naar stemmegivningen skal være tilendebragt.

I det tilfælde, som § 10 nævner, skal indkaldelsen uden gjøre rede for, hvem der kan stemme paa de forskjellige steder.

§ 12. Valgtinget begynder til fastsat tid, hvad enten faa eller mange vælgere møder.

Kan valget ikke blive fuldført paa én dag, fortsætter man de næste dage undtagen de timer, gudstjeneste holdes.

Formanden for valgstyret indfører alt, som forhandles og afgjøres paa valgtinget, i en bog (valgbogen), som amtmanden har godkjendt for valgsognet, og som mandtalsføreren forvarer.

§ 13. Skal stemmegivning foregaa paa flere steder, forestaar et særskilt valgstyre paa mindst 3 mænd valgtinget paa hvert sted.

Det sedvanlige valgstyre (§ 8) opnævner de særskilte valgstyrer og deres formænd, saavidt muligt blandt sine egne medlemmer og forøvrigt blandt kommunens repræsentanter; er kjøbstad delt i flere valgsogne, bør saavidt muligt vælges saadanne, som har bolig i vedkommende valgsogn. I hvert særskilt valgstyre skal der være mindst ét medlem af det sedvanlige.

§ 14. Formanden for valgstyret (det sedvanlige eller særskilte) giver tydelig tilkjende, naar valgtinget er sat, og oplæser saa grundlovens §§ 50—64.

Dernæst siger han fra om de forandringer, som er gjorte 29 mars. i mandtallet ved kjendelser efter § 5, jfr. § 7. No. 1.

§ 15. Paa valgtinget skal der stemmes underét paa stortingsmand og paa varamand for valgkredsen, dog saaledes, at der i stemmesedlerne skal sondres mellem dem; er dette ikke udtrykkelig gjort, betragtes den først opførte som stortingsmand og den anden som varamand.

§ 16. Paa valgtinget kan ingen strid om stemmeret reises.

Indsigelse mod, at valget fremmes, skal fremsættes, saasnart tinget er sat, eller det, hvorpaa indsigelsen bygges, er indtruffet.

Om forfald er lovligt, afgjøres, naar stemmesedlerne er afleverede. Indsigelse mod forfald fremsættes, naar følgebrevet er aabnet.

Valgstyret afgjør hver indsigelse, før det gaar videre (jfr. dog § 26).

Stortinget kan altid prøve afgjørelserne.

§ 17. Naar formanden har sagt fra saaledes, som § 14 foreskriver, faar de i mandtallet indførte vælgere, hvis stemmeret ikke er suspenderet, efterhvert som de møder frem, adgang til at stemme. Fremgangsmaaden er denne: Først sættes der et kryds i mandtallet ved dens navn, der vil stemme. Saa giver et medlem af valgstyret ham en konvolut med offentligt stempel og viser ham et afsondret rum i valglokalet, hvor han useet af alle kan lægge stemmeseddelen ind i konvoluten. Konvoluten lægger han saa ned i en urne, som staar paa valgstyrets bord.

Valgstyret kan forlange, at ukjendt vælger godtgjør, at han er den, han giver sig ud for.

§ 18. Ogsaa den, som ved valgstyrets kjendelse (§ 5, jfr. § 7) er negtet stemmeret, skal faa adgang til at aflevere sin stemmeseddel. Han skal dog ikke lægge konvolutten med ilagt stemmeseddel ned i valgurnen, men skal klæbe den sammen og give den til valgstyret. Dette skal skrive hans navn paa konvoluten og forvare den ubrutt. Ifald han saa efter stortingets afgjørelse faar stemmeret, gaar man frem efter § 27, andet led ved den nye optælling af stemmerne.

Foranstaaende bestemmelser finder tilsvarende anvendelse paa den, der afgiver stemme overensstemmende med reglerne i § 21 eller lovgivningen om udenfor riget værende stemmeberettigedes deltagelse i stortingsvalgene.

§ 19. Konvoluterne skal være ugjennemsigtige, have samme størrelse, form og farve og være uden tilfæstet eller paasat særmerke.

29 mars. Stemmesedlerne skal være af hvidt papir og uden underskrift eller særmerke, der betegner, hvem der har afleveret stemmeseddelen. De skal lyde paa de to navngivne personer, som vælgeren ønsker til stortingsmand og varamand for valgkredsen (§ 15). Lyder en stemmeseddel paa flere end to personer, betragtes den først opførte som stortingsmand og den anden som varamand uden hensyn til, om der paa stemmeseddelen er sondret mellem stortingsmand og varamand. Lyder den kun paa ét navn, ansees dette som stortingsmandens.

§ 20. Er en konvolut eller stemmeseddel ikke saa beskaffen, som ovenfor er sagt, skal stemmeseddelen være ugyldig og vrages.

Ligger der flere stemmesedler i en konvolut, skal de vrages alle, om de er ulige, men den ene godkjendes, om de alle er enslydende.

§ 21. Den, som under valgtinget opholder sig i riget og med hjemmel af grundlovens § 60 vil stemme uden at møde personlig, skal i enrum og useet lægge sin stemmeseddel ind i en særskilt konvolut og klæbe denne sammen.

Stemmeseddelen maa være saaledes beskaffen, som § 19 siger.

Konvoluten med stemmeseddel tilligemed et dateret følgebrev, som han har underskrevet, indlægger han i et omslag. Dette lukker han, adresserer det til valgstyret og forsyner det med paaskrift om, at det indeholder en stemmeseddel.

Han kan lade en anden udføre dette i sit nærvær, ifald han selv er ude af stand dertil paa grund af sygdom eller legemsfeil.

I følgebrevet skal han:

- a. gjøre rede for forfaldet;
- b. erklære paa ære og samvittighed, at han selv frivillig og useet i enrum har lagt stemmeseddelen ind i den konvolut, som han sender den i, og selv har klæbet konvoluten sammen, eller — i tilfælde — at han af grunde, som han nævner, ikke har været istand til selv at udføre indlæggelsen, men at denne er skeet i hans nærvær.

Følgebrevet skal indeholde bevidnelse om, at underskriften er egte og skreven paa tid og sted som i brevet nævnt. Bevidnelsen skal være egenhændig underskrevet af en person over 21 aar eller, om følgebrevet er underskrevet med paaholden pen, af to vidnedygtige personer, af hvilke mindst en skal være over 21 aar.

§ 22. Vil nogen, som har forfald, med samme følgebrev sende stemmeseddel baade til det oprindelige valg og til muligt omvalg, maa han lægge stemmesedlerne ind i hver sin konvolut og udtrykkelig i følgebrevet angive, at stemmesedlerne er be-

stemte den ene for valg og den anden for omvalg. Er det 29 mars. No. 1.
ikke paa konvoluterne skrevet, hvad for en som er bestemt for
det ene eller det andet valg, kan valgstyret lade holde tilbage
for omvalget den, som det finder for godt. Er der indsendt
flere end to konvoluter, og alle er umerkede, behandles de alle
efter reglerne i § 28. Den for omvalget bestemte konvolut
skal ikke aabnes, men sammen med følgebrevet eller en be-
kræftet afskrift deraf for tilfælde af omvalg forvares under
valgstyrets segl.

§ 23. Stemmesedler, som sendes ind af dem, der er i
riget, men borte fra valgtinget, maa for at være gyldige være
afgivne ikke mere end høist tre maaneder før valgtinget.

Fristen regnes altid til dagen for det oprindelige valg,
ikke til dagen for et omvalg.

Stemmeseddelen ansees for at være afgiven den dag, følge-
brevet underskrives.

§ 24. Bortfalder grunden til forfaldet saa tidlig, at væl-
geren kan møde personlig paa valgtinget, skal den stemme-
seddel vrages, som han har sendt med forfaldsanmeldelsen.

§ 25. I en af amtmanden godkjendt bog, som indrettes
efter et af vedkommende departement fastsat skema, skal valg-
styrets formand indføre alle forfaldsanmeldelser i nummerrække
med angivelse af tiden, naar han tog imod dem.

De tilsvarende nummere sætter han paa omslagene, som
han ikke skal aabne, hvis de har paaskrift om, at de inde-
holder stemmeseddel. Mangler saadan paaskrift paa noget om-
slag, og han derfor har maattet aabne det, skal han straks
lægge det og indholdet ind i en konvolut, som han forseglar
og sætter nummer paa, saaledes som før er sagt.

Naar valgstyret skal begynde at aabne og prøve forfalds-
anmeldelserne, skal formanden fremlægge den foran nævnte bog
og alle de breve, som er indførte før valgtinget.

De forfaldsanmeldelser, som inden stemmegivningens aflys-
ning kommer ind paa selve valgtinget, faar ligeledes hver sit
nummer paa omslaget, men i bogen skrives alene, hvor mange
det er i det hele.

§ 26. Naar den tid er udløben, som var fastsat for
stemmegivningen, og de da tilstedeværende vælgere har faaet
adgang til at stemme, spørger formanden, om der er nogen,
som har forfaldsanmeldelser at komme frem med. Naar dette
er gjort og mulige forfaldsanmeldelser er modtagne, aflyser han
stemmegivningen.

Holdes valgting til stemmegivning paa flere steder, skal
det særskilte valgstyre bogføre alt, som forhandles, i en dertil
af valgstyret godkjendt bog. Reises ved saadant valgting ind-
sigelse mod valgets fremme, bogføres indsigelsen med begrun-

29 mars. delse. Derefter modtages stemmesedlerne. Disse tilligemed de No. 1. indkomne uaabnede forfaldsanmeldelser og den benyttede del af mandtallet samt valgbogen bringes snarest muligt i en forseglet pakke det sedvanlige valgstyre til videre behandling.

§ 27. Valgstyret (§ 8) begynder derefter at aabne og prøve alle forfaldsanmeldelser. Under aabningen passer det paa at sætte omslagsnummeret baade paa følgebrevet og den konvolut, som stemmeseddelen ligger i, og paa andre bilag.

Naar valgstyret har gennemgaaet og prøvet alle forfaldsanmeldelser, aabner det, forsaavidt forfaldene er godkendte, de konvoluter, som følger med, tager stemmesedlerne ud, lægger dem ulæste ind i hver sin konvolut med offentligt stempel og lægger disse ned i urnen.

Er forfaldet ikke godkendt, skal den konvolut, som stemmeseddelen er fremsendt i, forvares ubrudt sammen med følgebrevet.

§ 28. Har en vælger indsendt flere følgebreve, holdes det eller de tidligere daterede for at være tilbagekaldte ved det, som er dateret sidst.

Har en vælger indsendt flere følgebreve med samme datum eller flere konvoluterede stemmesedler med samme følgebrev, lægger valgstyret alle hans stemmesedler ind i en og samme konvolut med offentligt stempel og gaar derpaa frem efter regelen i § 20, andet punktum.

§ 29. Naar forfaldsanmeldelserne er prøvede, blandes konvolutterne i urnen vel om hverandre.

De stemmesedler, som valgstyret finder lovlige, læser et medlem af valgstyret tydelig op under tilsyn af et andet medlem eller gennemgaar dem paa anden forsvarlig maade under samme tilsyn.

To medlemmer af valgstyret eller to andre af valgstyret opnævnte mænd skriver op sedlernes indhold.

Hele valgstyret har tilsyn med stemmeoptællingen.

Ifald valget ikke tilendebringes med én gang, skal valgstyret forvare stemmesedlerne og listerne over de opskrevne stemmer paa et sikkert sted under fælles forsegling.

§ 30. Forsaavidt de indkomne stemmesedler ikke ifølge § 41 skal indsendes til stortingets kontor, forvarer valgstyret dem saaledes, som i § 29 er sagt, indtil stortinget endelig har afgjort spørgsmaalet om valgets gyldighed. Naar denne afgørelse er truffen, skal sedlerne brændes.

§ 31. Naar stemmeoptællingen er tilendebragt, skal navnene paa alle, som har faaet stemmer til stortingsmand eller til varamand, indskrives i valgbogen med tilføielse af enhvers stemmetal.

Hvis der blandt dem, som har faaet stemme i valgsognet, 29 marts. findes nogen, som valgstyret ikke anser valgbar, skal det herom No. 1. afgive udtalelse med oplysning om grunden dertil.

§ 32. Den, som i valgkredsen har faaet de fleste stemmer til stortingsmand, er kaaret som saadan, saafremt han har faaet over halvdelen af alle de stemmer, som er afgivne i valgkredsen og godkjendte; i modsat fald skal der holdes omvalg.

Den, som i valgkredsen har faaet de fleste stemmer til varamand, er kaaret som saadan, medmindre der ifølge foregaaende led skal foretages omvalg; i tilfælde af stemmelighed foretages lodtrækning.

§ 33. Udgjør valgsognet egen valgkreds, skal valgstyret paa valgtinget udfærdige fuldmagt (grundlovens § 64) for dem, som ifølge § 32 maatte være kaarede til stortingsmand og varamand; dets formand skal sende fuldmagten til stortingsmanden og underrette varamanden om hans valg; samtidig skal han sende indberetning om valget til regjeringen. Har ingen faaet over halvdelen af stemmerne til stortingsmand, og der saaledes maa foregaa omvalg, skal valgstyret paa stedet beramme dette (§ 38).

Er valgsognet del af en valgkreds, skal valgstyret paa valgtinget udfærdige et dokument, som i overensstemmelse med valgbogen (§ 31) indeholder navnene paa alle dem, som ved valget har faaet stemmer til stortingsmand eller til varamand, med tilføielse af enhvers stemmetal. Dette dokument skal valgstyret uopholdelig sende amtmanden (jfr. § 9, 2det led).

§ 34. Valgstyret fatter sine vedtag og kjendelser ved stemmeflerhed. Er stemmerne lige, gjør formandens stemme udslaget.

Enhver, som staar i valgsognets mandtal, og hvis stemmeret ikke er suspenderet, har ret til at paaanke valgstyrets afgjørelser.

Kjendelser om stemmeret og om adgang til at aflevere stemmeseddel kan derhos paaankes af den, hvem kjendelsen er gaaet imod.

§ 35. Valgbogen skal oplæses af formanden og underskrives af hele valgstyret.

Dette gjøres hver dag, ifald valgtinget varer flere dage.

§ 36. Er valgdagen en virkedag, gjælder for de stemmeberettigede, indtil stemmegivningen er tilendebragt, reglerne om ret til arbeidshvile paa søndage — arbeidet ved de store fiskerier undtaget.

Reglerne om salg og skjænkning af berusende drikke paa søn- og helligdage skal ogsaa gjælde paa stemmegivningsdagen.

§ 37. I valgkreds, som bestaar af flere end et valgsogn, skal amtmanden, saasnart han har modtaget de i § 33, andet

29 mars. led omhandlede dokumenter, uopholdelig paa grundlag af disse No. 1. opgjøre valgudfaldet for kredsen, idet han sammenlægger de stemmer, som i forskellige valgsogne er faldt paa de samme mænd.

Naar sammenlægningen er udført, skal amtmanden i en af departementet godkendt bog indføre navnene paa alle dem, som i et eller flere af kredsens valgsogne har faaet stemme til stortingsmand eller varamand med tilføjelse af enhvers stemmetal og tillige anføre, hvem der ifølge ovenstaaende regler er at anse som valgt, eller — i tilfælde — at valget har faaet saadant udfald, at omvalg maa holdes (§ 32, første led).

Har nogen faaet saa mange stemmer til stortingsmand, at han er kaaret som saadan, skal amtmanden udfærdige fuldmagt for ham og for varamanden; han skal sende fuldmagten til stortingsmanden og underrette varamanden om hans valg; samtidig skal han sende indberetning om valget til regjeringen. Har ingen faaet nok stemmer til stortingsmand, og der saaledes maa ske omvalg, skal amtmanden uopholdelig beramme dette (§ 38) og give hvert valgstyre underretning derom.

Det bogførte underskrives af amtmanden, som sender afskrift deraf til hvert af kredsens valgstyres.

§ 38. Hvor valgstyret (§ 33) eller amtmanden (§ 37) berammer omvalg, skal dette ske med et varsel paa mindst 10, høist 20 dage.

Omvalget skal sættes til saadan tid, at valgopgjøret kan være tilendebragt inden september maanedes udgang (grundlovens § 54).

§ 39. Valgstyret udfærdiger snarest muligt indkaldelse til omvalget og sørger for, at den kundgjøres paa virksomste maade.

Indkaldelsen skal, foruden hvad der er foreskrevet i § 11, indeholde oplysning om alle dem, som i valgkredsen har faaet stemmer til stortingsmand eller varamand med tilføjelse af enhvers stemmetal. Det skal udtrykkelig bemærkes, at vælgerne dog ikke er bundne til at stemme paa nogen af disse, samt at omvalgets udfald vil afgjøres saaledes som i § 40 sagt.

§ 40. Ved omvalget bruges mandtallet fra det oprindelige valg. Dog skal valgstyret indføre dem, som feilagtig var udeladte, stryge dem, som senere har mistet sin stemmeret ifølge grundlovens § 53, og sætte anmerkning om suspension ved dem, hvis stemmeret siden er suspenderet. Saadan indførsel, strygning og anmerkning maa dog kun gjøres ved kjendelse, paa hvilke reglerne i § 7 saavidt muligt finder anvendelse, og som kan prøves af stortinget efter reglerne i § 5, sidste led.

Om fremgangsmaaden ved det nye valgting og valgopgjøret gjælder idethele de samme regler som ved det oprindelige valg. Dog skal stemmegivningens udfald ikke afgjøres efter de i § 32

indeholdte regler, men saaledes, at den, som i valgkredsen faar 29 mars-
de fleste stemmer til stortingsmand, er kaaret som saadan, selv No. 1.
om han ikke har faaet over halvdelen af de afgivne og god-
kjendte stemmer; den, som faar de fleste stemmer til varamand,
er kaaret som saadan; har to eller flere faaet ligemange stem-
mer enten til stortingsmand eller til varamand, skal der ske
lodtrækning mellem dem.

Skulde den, der saaledes er kaaret til stortingsmand, tillige
have faaet de fleste stemmer til varamand, bliver den, der næst
ham har faaet de fleste stemmer som saadan, at anse som
kaaret til varamand.

Ved omvalget bør stemmegivning ske paa de samme steder
som ved det oprindelige valg.

§ 41. Efterat stortingsmand og varamand er kaaret for
valgkredsen, skal hvert valgstyres formand uden ophold ind-
sende til stortingets kontor en bekræftet afskrift af det bog-
førte paa valgtinget, stemmeretsmandtallet eller afskrift eller af-
tryk af samme, samtlig indkomne forfaldsanmeldelser, indgivne
skriftlige klager og besværinger saavel som de stemmessedler,
hvis antagelse er negtet af valgstyret, eller som maatte være
afleverede til valgstyret i henhold til § 18.

Er valgudfaldet blevet opgjort af amtmanden, skal denne,
efterat stortingsmand og varamand er kaaret, ligeledes uophol-
delig indsende til stortingets kontor bekræftet afskrift af det
af ham bogførte ledsaget af de til ham indkomne dokumenter.

Har omvalg været holdt, skal saadanne afskrifter og andre
papirer som i denne paragraf omhandlet sendes saavel for det
oprindelige valgs som for omvalgets vedkommende.

§ 42. Er der til stortingsmand eller til varamand bleven
kaaret nogen, som ikke pligter at modtage valget (grundlovens
§ 63), skal han inden 3 dage, efterat han har faaet underret-
ning fra vedkommende valgstyre eller amtmand om dette, sende
den myndighed, som gav underretningen, skriftlig erklæring
om, hvorvidt han modtager valget. Samtidig bør han paa hur-
tigste maade, saasom gennem telegraf eller telefon, søge sin
beslutning bragt til denne myndigheds og i tilfælde til vara-
mandens kundskab.

Afsender han ikke betimelig skriftlig erklæring som nævnt,
ansees han som den, der modtager valget.

§ 43. Er nogen bleven kaaret til stortingsmand eller til
varamand for to valgkredse inden det valgdistrikt, i hvilket
han er stemmeberettiget, skal han inden 3 dage, efterat han
har modtaget den underretning fra vedkommende valgstyre eller
amtmand om hans valg, som kommer ham sidst ihænde, sende
begge de myndigheder, som gav underretningerne, skriftlig er-
klæring om, hvilket valg han modtager. Samtidig bør han paa

29 mars. hurtigste maade søge sin beslutning bragt til begge myndig-
No. 1. heders og i tilfælde til varamændenes kundskab.

Afsender han ikke betimelig skriftlige erklæringer som nævnt, ansees han for at have modtaget valg som stortingsmand for den valgkreds, i hvilken han er mandtalsført, eller om han ikke er mandtalsført i nogen af de to kredse, da for den kreds, som af disse staar først i ordenen.

Skulde nogen blive kaaret til stortingsmand eller til varamand for flere end to valgkredse inden det valgdistrikt, i hvilket han er stemmeberettiget, finder foranstaaende regler tilsvarende anvendelse, saaledes at han efter at have modtaget den sidste underretning har fuld frihed til at vælge, hvilken af alle de paagjældende valgkredse han vil repræsentere, uanseen om han allerede før har truffet et valg mellem nogle af disse.

Tredje kapitel.

Om valgs ugyldighed.

§ 44. Udfaldet af stemmegivning eller, om valgsognet danner egen valgkreds, af valg, foretaget paa valgting, bliver — under de i § 45 nærmere forklarede betingelser — at kjende ugyldigt:

1. Naar denne lovs forskrifter om mandtallets istandbringelse er tilsidesatte, saasom naar mandtallet ikke har været udlagt længe nok, eller udlæggelsen ikke har været kundgjort. At underretning efter §§ 3 og 6 har været forsømt, er ikke ugyldighedsgrund.

2. Naar valget er holdt paa anden tid, end loven hjemler, eller naar forskrifterne om, hvorledes valgene skal forberedes og styres, er tilsidesatte.

3. Naar forskrifterne om fremgangsmaaden paa valgtinget er overtraadte, saasom naar stemmegivningen eller stemmesedlernes behandling eller optælling eller fastsættelsen af valgets udfald er foregaaet paa urigtig maade, eller vælgerne ikke er levnet rimelig tid til at afgive stemme.

4. Naar valgstyret har afsagt en urigtig kjendelse om stemmeret eller truffet en urigtig afgjørelse om gyldigheden af en stemmeseddel.

5. Naar nogen, som ikke staar i mandtallet, eller nogen, hvis stemmeret er suspenderet, har stemt, eller nogen har afgivet stemmeseddel mere end én gang.

6. Naar nogen paa strafbar maade har søgt at skaffe sig indflydelse paa valget.

§ 45. Alle de feil, som omhandles i forrige paragraf, er ugyldighedsgrunde, ifald det findes antageligt, at de har havt indflydelse paa udfaldet af valget, enten med hensyn til, hvem

der er kaaret til stortingsmand eller til varamand, eller med hensyn til udskrivning af omvalg. 29 mars.
No. 1.

De feil, som omhandles i posterne 3, 4 og 5, er ugyldighedsgrunde ogsaa, om det blot skjønnes, at de kan have havt saadan indflydelse.

Er det efter stemmetallene utvilsomt, at feilen har været uden betydning enten for valget af stortingsmand eller for valget af varamand, kjendes valgudfaldet alene ugyldigt for den andens vedkommende; men kjendes kaaringen af stortingsmand ugyldig under saadanne omstændigheder, at nyt valg paabydes (§ 48), bliver ogsaa kaaringen af varamand ugyldig.

§ 46. Er der ved valgopgjør, foretaget af amtmanden, indtruffet feil saasom:

1. at forskrifterne om fremgangsmaaden er overtraadte, idet der for eksempel ikke er blevet fremlagt de i § 33 omhandlede dokumenter for alle kredsens valgsogne, eller idet stemmerne er urigtig sammenlagte eller valgets udfald fastsat paa urigtig maade;

2. at det for et valgsogn fremlagte dokument om stemmegivningens udfald angiver udfaldet anderledes, end det virkelig var,

skal valgopgjøret af stortinget kjendes ugyldigt, ifald det skjønnes, at feilen kan have havt indflydelse paa opgjørets udfald.

Opgjøret skal ogsaa kjendes ugyldigt, naar det stemmegivningsudfald, som for noget valgsogns vedkommende blev lagt til grund for opgjøret, er helt eller delvis ugyldigt (§§ 44 og 45).

Ved afgjørelsen af, hvor langt opgjøret er ugyldigt, kommer § 45, sidste led til anvendelse.

§ 47. Kan virkningerne af nogen i § 44 eller § 46 omhandlet feil hæves ved optælling af indgivne stemmesedler, ved sammenlægning af stemmer, ved anden fastsættelse af valgets udfald eller ved lodtrækning, skal saa ske, enten gennem stortingets egen foranstaltning eller derigjennem, at det paabyder nyt møde af valgstyret eller nyt valgopgjør af amtmanden.

Er der i en valgkreds afholdt omvalg, kan stortinget, hvis der ved det oprindelige valg er indtruffet feil, som ikke kan afhjælpes paa en af de i første led angivne maader, beslutte, at det afholdte omvalg i enhver henseende skal træde istedenfor det oprindelige valg.

§ 48. Naar stortinget i henhold til §§ 44—46 kjender helt eller delvis ugyldigt valgudfald, som er fastsat paa valgting eller ved valgopgjør af amtmanden, og i tilfælde tilligstemmegivning ved valgting for valgsogn, som udgjør del af en valgkreds, skal det, saafremt feilen ikke kan rettes ved nogen

29 mars. i § 47 anvist fremgangsmaade, paabyde nyt valgting og i til-
No. 1. fælde tillige nyt valgoggjør.

Er der til stortingsmand eller varamand kaaret nogen, som ikke er valgbar, skal nyt valg ligeledes paabydes, saafremt denne feil ikke kan afhjælpes ved nogen i § 47 anvist fremgangsmaade.

Har feilen havt betydning for valget af stortingsmand, skal der ved det nye valg kaares baade ny stortingsmand og ny varamand, men ellers bare ny varamand.

§ 49. Ved det nye valg, som stortinget paabyder ifølge § 48, bruges mandtallet fra det oprindelige valg. Men valgstyret skal rette det overensstemmende med stortingets afgjørelser og skal desuden gjøre de forandringer, som er foreskrevne i § 40, første led.

Er valget kjendt ugyldigt, fordi lovens forskrifter om mandtallets istandbringelse er tilsidesatte, skal disse forskrifter søges fyldestgjorte derved, at udarbeidelsen af mandtallet gjenoptages. Berettigede til indførelse er i dette tilfælde — under iagttagelse af lovens regler — alle de, som ved det oprindelige valgs afholdelse skulde have været indførte i valgsognets mandtal og ikke senere har tabt sin stemmeret. Som suspenderet betragtes i samme tilfælde en persons stemmeret, saafremt han ved det nye valgs afholdelse er i noget af de tilfælde, som grundlovens § 52 nævner.

Stortinget kan for saadant nyt valg bestemme en forkortelse af fristerne for mandtallets istandbringelse og for valggets forberedelse.

Løvrigt kommer ved det nye valg de sedvanlige regler i det hele til anvendelse. Ved fastsættelsen af valgudfaldet anvendes reglerne i § 32, medmindre feilen er begaaet ved et omvalg eller bestaar deri, at omvalg urettelig er undladt; i disse tilfælde kommer regelen i § 40, andet led til anvendelse.

§ 50. Nyt valg af stortingsmand og varamand skal stortinget ogsaa paabyde, saafremt en repræsentantplads, efterat varamanden i tilfælde er rykket op, bliver ubesat, enten fordi der er kaaret nogen, som har undslaaet sig for at modtage valget (§§ 42 og 43), eller paa grund af omstændigheder, som er indtrufne efter valget.

Naar stortinget paabyder nyt valg efter foregaaende led, skal det bestemme, enten mandtallet fra det oprindelige valg skal bruges, i hvilket fald § 49, første led, jfr. § 40, første led, kommer til anvendelse, eller om der skal udarbejdes nyt mandtal over de stemmeberettigede, som paa et nærmere fastsat tidspunkt er bosat i valgsognet. Ogsaa i dette tilfælde kan stortinget bestemme en forkortelse af fristerne for mandtallets

istandbringelse og for valgets forberedelse. Iøvrigt kommer i 29 mars.
det hele de sedvanlige regler til anvendelse. No. 1.

§ 51. Klager til stortinget over feil, som ifølge denne lov eller grundloven antages at medføre et valg ugyldighed, bør være afsendte til stortingets kontor inden 8 dage efter vedkommende stortingsvalgs tilendebringelse.

Fjerde kapitel.

Forskjellige bestemmelser.

§ 52. Ved beregning af fristerne efter denne lov medregnes ikke valgdagen.

§ 53. Alle offentlige tjenestemænd skal i den udstrækning, deres offentlige stilling sætter dem istand til, meddele mandtalsførerne de oplysninger, som de maatte forlange til brug ved mandtallenes førelse.

§ 54. Offentlige tjenestemænd faar ingen betaling for de gjøremaal, som denne lov paalægger dem, medmindre stortinget bevilger midler dertil, men kun skyds- og kostgodtgjørelse, forsaavidt saadan ved lov er dem tillagt.

§ 55. Statskassen udreder de summer, som ifølge denne lov udfordres

til bøger,

til gennemførelse af forskrifterne om benyttelsen af afsondrede rum, af stemplede konvoluter og af valgurner og

til skyds- og kostgodtgjørelse for mandtalsførere i anledning af reiser til valgting eller for at deltage i mandtalsnævdens og valgstyrets møder.

De øvrige af denne lov flydende udgifter, deriblandt til fornøden ekstraordinær bistand for mandtalsførerne ved istandbringelse af udkast til mandtal, udredes af vedkommende valg-sogne, som igjen faar halvdelen af sine udgifter godtgjort af statskassen.

§ 56. Vedkommende departement udfærdiger de nærmere bestemmelser, som denne lovs iværksættelse maatte nødvendig-gjøre, deriblandt om formen for stortingsmænds og varamænds fuldmagter.

§ 57. Forsaavidt ikke nogen strengere straf kommer til anvendelse paa tilfældet, skal straf af bøder ilægges den, som enten forsætlig eller uagtsomt forser sig:

- a. ved urigtig eller uordentlig at indrette, føre eller opbevare de i denne lov nævnte bøger, lister eller brevskeer;
- b. ved ikke betimelig og i behørig orden at tilstævne, underrette om eller udstede indkaldelse til noget af de i denne lov omhandlede møder;

- 29 mars. c. ved ikke at besørge de i denne lov omhandlede kundgjørelser
No. 1. behørig udfærdigede og kundgjorte;
d. ved at udeblive fra valgting eller andet foreskrevet møde
som medlem af valgstyret eller fra møde i mandtalsnævnden
som medlem af denne;
e. ved ikke, naar han har forfald, at sørge saavidt muligt
for, at den, som skulde træde i hans sted, betimelig underrettes;
f. ved iøvrigt at tilsidesætte forskrifterne om de gjøremaal,
som han skal udføre efter denne lov.

Desuden skal den skyldige erstatte de ved hans forseelse foranledigede udgifter, dog kun forsaauidt han har handlet forsætlig, eller grov uagtsomhed foreligger.

Forser nogen sig tredje gang paa forannævnte maade i udførelsen af de forretninger, som paaligger ham paa embeds, bestillings eller ombuds vegne, straffes han med bøder eller tab af offentlig tjeneste.

§ 58. Den arbejdsgiver eller foresatte, som mod bestemmelsen i § 36, første led hindrer sin stemmeberettigede underordnede fra at møde ved valget, straffes med bøder eller med fængsel indtil 3 maaneder.

§ 59. Denne lov træder straks i kraft. Ved dens ikrafttræden ophæves lov om mandtal og stortingsvalg af 24de februar 1900 og lov om forandringer i og tillæg til nævnte lov af 10de mars 1903.

Thi have Vi antaget og bekræftet, ligesom Vi herved antage og bekræfte denne beslutning som lov under rigets segl.

Givet i Kristiania den 29de mars 1906.

Haakon.

(L. S.)

Chr. Michelsen.

Hesselberg.

Udgiver: Fred. T. Salicath.